

MUSIC JOURNAL

วารสารเพลงดนตรี

ISSN 0858-9038

Volume 24 No. 12
August 2019

Volume 24 No. 12
August 2019

สวัสดีเดือนสิงหาคม... เพลงดนตรี
ขอต้อนรับผู้อ่านด้วยความจากคุณบดี
เกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง
ในชีวิต นอกเหนือไปจากการเรียนรู้ใน
ห้องเรียน ซึ่งการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์
ตรงนั้น สามารถเกิดขึ้นได้จากหลากหลาย
สถานการณ์ เช่น จากการเดินทาง หรือ
จากการได้ร่วมงานกับนักดนตรีระดับโลก
โดยการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ สามารถสร้าง
แรงบันดาลใจและเปลี่ยนมุมมองของผู้เรียน
ได้อย่างมาก

เมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์มีโอกาสต้อนรับ
วาทยกรชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียง มาก
ความสามารถและประสบการณ์คนหนึ่งของ
โลก Carl Ray St. Clair โดยเขาได้
มาควบคุมวง Thailand Philharmonic
Orchestra ในการแสดงเมื่อวันที่ ๑๙-
๒๐ กรกฎาคม ซึ่งได้สร้างความประทับใจ
ให้แก่ักดนตรีที่ฟิโอและผู้ฟังเป็นอย่างดี

มาก เบื้องหลังความสำเร็จและเคล็ดลับ
ในการเป็นวาทยกรที่โด่งดัง ติดตามได้
จากบทสัมภาษณ์

สำหรับผู้อ่านที่สนใจด้านเทคโนโลยี
ดนตรี ฉบับนี้นำเสนอเกี่ยวกับประวัติ
ความเป็นมาพร้อมทั้งประโยชน์ของการ
ใช้ Sampler ผู้ที่สงสัยว่า Sampler นั้น
คืออะไร สามารถพลิกไปบทความ The
Sampler as an Instrument

ในด้านบทความดนตรีไทย นำเสนอ
ประวัติความเป็นมา วิธีการถ่ายทอดความ
รู้ทางดนตรีจากรุ่นสู่รุ่น ของวงปี่พาทย์มอญ
คณะครูสวน บรรเลง ซึ่งเป็นคณะเก่าแก่
ที่มีชื่อเสียงในจังหวัดราชบุรี

นอกจากนี้ ยังมีบทความทาง
ด้านดนตรีที่น่าสนใจ เช่น ดนตรีกับพุทธ
ศาสนา เรื่องเล่าผ่านเพลงแปลง ธีวการ
แสดงที่ฟิโอ และกิจกรรมด้านดนตรีในช่วง
เดือนที่ผ่านมา

ดวงฤทัย โปะะรัตน์ศิริ

เจ้าของ

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล

บรรณาธิการ

ดวงฤทัย โปะะรัตน์ศิริ

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นิธิมา ชัยชิด

ที่ปรึกษาของบรรณาธิการ

सनง คลังพระศรี
Kyle Fry

ฝ่ายภาพ

คณิงนิจ ทองใบอ่อน

ฝ่ายศิลป์

จรรยา กะการดี
นรเศรษฐ์ รังทอง

พิสูจน์อักษรและรูปเล่ม

ธัญญวารณ รัตนภพ

เว็บมาสเตอร์

ภรณ์ทิพย์ สายพานทอง

ฝ่ายสมาชิก

สุพรรณษา ม้าห้วย

สำนักงาน

วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล
(วารสารเพลงดนตรี)
๒๕/๒๕ ถนนพุทธมณฑลสาย ๔
ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล
จังหวัดนครปฐม ๗๓๑๓๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๐๐ ๒๕๒๕-๓๔
ตอ ๓๑๑๓
โทรสาร ๐ ๒๕๐๐ ๒๕๓๐
musicmjournal@gmail.com

พิมพ์ที่

หิยนทยาการพิมพ์
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๐๓ ๘๖๓๖
๐ ๒๕๔๓ ๖๗๐๗

จัดจำหน่าย

ร้านค้าวิทยาลัยดุริยางคศิลป์
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๐๐ ๒๕๒๕-๓๔
ตอ ๒๕๐๔, ๒๕๐๕

กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาคัดเลือกบทความลงตีพิมพ์โดยไม่ต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า สำหรับข้อเขียนที่ได้รับการพิจารณา กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะปรับปรุงเพื่อความเหมาะสม โดยรักษาหลักการและแนวคิดของผู้เขียนแต่ละท่านไว้ ข้อเขียนและบทความที่ตีพิมพ์ ถือเป็นทัศนะส่วนตัวของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย และไม่ขอรับผิดชอบบทความนั้น

Dean's Vision

04

ประสบการณ์กับการเรียนรู้
ณรงค์ ปรางค์เจริญ
(Narong Prangcharoen)

Cover Story

08

สนทนากับ Carl St. Clair
ธนพล เศตะพราหมณ์
(Thanapol Setabrahmana)

Musicology

12

ดนตรีกับความคิด
ทางพระพุทธศาสนา
วิศิษฎ์ จิตรรังสรรค์
(Wisit Chitrangsan)

16

6 Music Prodigy
พรสวรรค์ที่มี ไม่ใช่สิ่งการันตี
(ตอนที่ ๑)
กฤตยา เชื้อมวราศาสตร์
(Krittaya Chuamwarasart)

Music Entertainment

20

“เรื่องเล่าเบาสมองสนองปัญญา”
เพลงไทยสากลอังก์ทำนอง
เพลงต่างชาติ (ตอนที่ ๕)
กิตติ ศรีเปารยะ
(Kitti Sripaurya)

Thai and Oriental Music

32

ป๊อพักย์มอญ คณะครูสอน USSIANG
ธัญยาภรณ์ โพธิกาวิณ
(Dhanyaporn Phothikawin)

Voice Performance

36

Real Emotions
Haruna Tsuchiya
(ฮารุนะ ซึซึชิยะ)

Music Business

40

Music Scholarship
ทุนดนตรี READY TO GO
ธัญญ์รักรัษร์ ดิตต์ถ์ดำรงสกุล
(Thanraphat
Ditdumrongsakul)
ภาวรินทร์ พันธุ์คำ
(Pawarin Phankum)

International Relations

46

44th International Trumpet
Guild Conference Summary
Miami, Florida, USA,
9-13 July, 2019
Joseph Bowman
(โจเซฟ โบว์แมน)

50

The 7th Summer Piano
Institute 2019 in Corfu,
Greece
Eri Nakagawa
(เอริ นาคากาวา)

Music Technology

54

The Sampler as an
Instrument
Michael David Brice
(ไมเคิล เดวิด ไบรซ์)

Review

56

Latin American Music
Night
ฮิโรชิ มะซึชิม่า
(Hiroshi Matsushima)

60

Tristan and Zarathustra
ความโรแมนติกในหลายรูปแบบ
กับวงดุริยางค์ฟิลฮาร์โมนิก
แห่งประเทศไทย
อำไพ บุราณประพุกษ์
(Ampai Buranaprapuk)

ประสบการณ์กับการเรียนรู้

เรื่อง:
นรงค์ ปรางค์เจริญ (Narong Prangcharoen)
คณบดีวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

หลายสิ่งในโลกนี้เป็นเรื่องที่สามารถเรียนรู้ผ่านการสอนได้ ประสบการณ์เป็นหนึ่งในไม่กี่สิ่งที่ไม่สามารถเรียนรู้ผ่านการสอนได้ ต้องเรียนรู้จากการลงมือทำจริง ผู้คนสามารถทำได้แค่การเล่าประสบการณ์ให้ผู้อื่นฟัง แต่ไม่สามารถทำให้ผู้ที่รับฟังได้ประสบการณ์และความรู้สึกอย่างเช่นผู้เล่ารู้สึกได้ เช่น การเล่าขานถึงสถานที่อันสวยงาม อาหารที่อร่อย ความประทับใจในวัยเด็ก ผู้ฟังจะได้แค่รับฟังแต่จะรู้สึกเช่นเดียวกันกับผู้เล่าเลยคงเป็นไปได้ยาก เช่นนั้นผู้คน

ถึงยอมเสียสละหลายอย่างเพื่อแลกเปลี่ยนซึ่งประสบการณ์ที่จะได้รับ มาถึงจุดนี้หลายคนคงเห็นความสำคัญของประสบการณ์มากกว่าที่คนทั่วไปคิด ในช่วงเดือนที่ผ่านมา ผมได้มีโอกาสนพบกับประสบการณ์ใหม่หลายอย่าง ที่ทำให้การมองเห็นสิ่งต่างๆ รอบตัวเปลี่ยนไป เรื่องแรกที่ยากจะเล่าคือ การที่มีคอนดักเตอร์ชั้นนำอย่าง Carl St. Clair มาคอนดักต์วง Thailand Philharmonic Orchestra ที่ประเทศไทย เป็นการเปิดวิสัยทัศน์ของวง และเป็นการสร้างความ

เชื่อมั่นสำหรับนักดนตรีในวง ให้มีประสบการณ์และเข้าใจถึงศักยภาพของตนเองและศักยภาพของวง นักดนตรีหลายๆ คนมีประสบการณ์ที่ไม่คาดคิดและไม่เชื่อว่าตนเองจะมีศักยภาพและความสามารถในการเล่นร่วมกันเป็นวงได้ดีขนาดนี้ แน่นนอนผู้คนมักพูดว่า วาทยกร (Conductor) ที่ดี ที่เก่ง สามารถเปลี่ยนวงธรรมดาให้กลายเป็นวงระดับโลกได้ นักดนตรีในวงทุกคนก็ได้ยินเรื่องเล่านี้จากประสบการณ์ของคนอื่นๆ ที่ผ่านประสบการณ์แบบนี้มา

แล้ว แต่เมื่อได้ซ้อมและบรรเลงกับ Carl St. Clair ทำให้นักดนตรีเข้าใจว่า ประสบการณ์นี้มีความรู้สึกเช่นไร และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ตัวเองมีแรงขับเคลื่อนตัวเองไปข้างหน้าได้ มีนักดนตรีกล่าวว่า การได้

ซ้อมกับวาทยกร (Conductor) ที่เก่งระดับโลกแบบนี้ เหมือนเป็นของขวัญที่หาได้ยากยิ่ง ผมว่าการได้ทำงานร่วมกับ Carl St. Clair จะเปลี่ยนชีวิตนักดนตรีในวงให้ดีขึ้น สร้างความเชื่อมั่นในศักยภาพของวง

ได้ดีขึ้น ผมคิดว่าเรื่องนี้เป็นความคุ้มค่าอย่างมากที่เราได้ลงทุนไปกับ การให้ประสบการณ์นี้แก่นักดนตรีที่เป็นที่น่าภูมิใจของมหาวิทยาลัยมหิดล และประเทศไทย ประสบการณ์อันล้ำค่านี้ จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าไม่ได้วิสัยทัศน์และการสนับสนุนของคุณหญิงปัทมา ลีสวัสดิติตระกูล ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานบอร์ดของวง Thailand Philharmonic Orchestra ด้วยความเข้าใจว่า การให้ประสบการณ์ที่ดีแก่สังคม จะช่วยพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้า คุณหญิงปัทมาจึงได้ให้การสนับสนุนกิจกรรมเพื่อสังคม ทั้งทางด้านดนตรี และกีฬาอย่างต่อเนื่อง ผมเชื่อว่าประสบการณ์นี้จะอยู่กับนักดนตรีในวง ผู้ชมที่ได้มาฟังคอนเสิร์ตในวันนั้น นักเรียนและนักศึกษาที่ได้เรียนรู้อย่างมากมาย จากประสบการณ์ในครั้งนี้

เป็นที่น่าเสียดายที่ผมไม่สามารถอยู่รับชมคอนเสิร์ตนี้ได้ แม้จะมี

บทเพลงของตนเองบรรเลงในคอนเสิร์ตนี้ก็ตาม เนื่องด้วยมีภารกิจต้องเดินทางไปต่างประเทศ เพื่อเข้าร่วมการประชุมหรือความร่วมมือแลกเปลี่ยนทางด้านวิชาการดนตรี ที่เมือง Qingdao สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งในการประชุมครั้งนี้ จะมุ่งเน้นที่การพัฒนาวงดนตรีประเภทวงโยธวาทิตของประเทศต่างๆ ที่มาเข้าร่วม ผมมีโอกาสได้บรรยายเรื่องการพัฒนางานของวงดนตรีประเภทเครื่องเป่าที่เริ่มเข้ามาในสมัยรัชกาลที่ ๔ จนถึงปัจจุบัน เนื่องด้วยวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้มีโอกาสจัดการประกวดวงดนตรีเครื่องลมนานาชาติ Thailand International Wind Symphony Competition ซึ่งเป็นความร่วมมือกับบริษัท ดิง เพาเวอร์ จัดการประกวดมาแล้วสองครั้ง ในปีหน้าจะเป็นการประกวดครั้งที่สาม การประกวดนี้มีความสำคัญมาก เพราะได้รับพระมหากรุณาธิคุณ

จากพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลราชกุมาร พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ในการพระราชทานถ้วยรางวัลให้การประกวดในครั้งนี้ ทำให้การจัดการประกวดมีความยิ่งใหญ่มากขึ้น ซึ่งในการบรรยายครั้งนี้ ผมได้มีโอกาสแนะนำให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ทราบข่าวสารเรื่องการประกวดนี้ด้วย แต่สิ่งที่ผมประทับใจในการเดินทางครั้งนี้ นอกเหนือจากการได้รับเกียรติเชิญให้ไปร่วมงานและบรรยายแล้ว ยังประทับใจในประสบการณ์ในการทำงานของคนที่ดำเนินการจัดการในครั้งนี้ด้วยเช่นกัน เนื่องจากการเดินทางครั้งนี้ เป็นการเดินทางที่มีปัญหามากตั้งแต่เริ่มต้น ที่เกิดการผิดพลาดจากการจองที่นั่งสายการบินของทีมผู้จัดการ ทำให้ผมลังเลในการที่จะออกเดินทาง แต่ในท้ายที่สุด ผมคิดว่าต้องพยายามไปร่วมงานให้ได้ เพราะเล็งเห็นความสำคัญ

ของการเป็นส่วนหนึ่งของงานในโครงการ One Belt, One Road ด้วยเช่นกัน เมื่อเริ่มออกเดินทางก็ประสบกับปัญหาสายการบินล่าช้า ทำให้เครื่องบินที่ต้องต่อได้ออกเดินทางไปก่อน ทำให้ผมติดอยู่ที่โรงแรมที่ฮ่องกง ๑ คืน แต่เมื่อได้โทรประสานงานกับผู้จัดงาน ทุกคนทำงานหนักมากเพื่อหาทางเปลี่ยนเครื่องให้ผมได้เดินทางเร็วขึ้นเพื่อให้ทันกับเวลาที่ต้องไปร่วมบรรยาย ทางฝ่ายผู้จัดได้ประสานงานกับผมจนถึงหลังเที่ยงคืน ในที่สุดมีข้อสรุปคือ ผมต้องเดินทางโดยรถแท็กซี่จากฮ่องกง ไปผ่านกองตรวจคนเข้าเมืองของประเทศจีนที่ด่าน Huang Gong และนั่งรถโดยสารที่ทางผู้จัดประสานงานไว้ต่อไปยังสนามบิน Shenzhen เพื่อออกบินรอบเช้าไปที่เมือง Qingdao เพื่อให้ทันกับการบรรยายของผมในเวลา ๑๓.๐๐ น. ในการเดินทางครั้งนี้เป็นการเดินทางที่เหนื่อยมากครั้ง

หนึ่ง ตั้งแต่ผมเริ่มเดินทางมา แต่ก็ได้ ประสบการณ์ที่ไม่สามารถหาได้ง่ายๆ ในการเดินทางปรกติ ทำให้ได้เรียนรู้ ว่า การที่มีความตั้งใจและพยายาม เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงสามารถเป็น ไปได้ ไม่มีอะไรยากเกินไป หรือทำ ไม่ได้ ถ้ามีความตั้งใจจริงในการจะ ทำเรื่องเหล่านั้น ซึ่งประสบการณ์ ในครั้งนี้ทำให้ผมเกิดความเข้าใจว่า เราควรคิดเรื่องสิ่งที่เราทำสำเร็จเป็น ที่ตั้ง ไม่ใช่สิ่งที่เราทำ เพราะถ้าคิด แค่สิ่งที่เราทำ เราอาจจะคิดว่าเรา ทำเยอะแล้ว ทำดีที่สุดแล้ว และ หยุดทำด้วยความยากหรือเหนื่อย ล้า ทำให้ความสำเร็จที่เราคิดว่าไม่ น่าจะเป็นไปได้ ไม่สามารถเกิดขึ้น ได้จริง ประสบการณ์นี้ช่วยทำให้ เข้าใจว่า ทุกอย่างอยู่ที่ความตั้งใจ และทัศนคติที่ดีของคนทำนั่นเอง

ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงที่ รวดเร็ว แน่นหนาเราไม่สามารถใช้ วิธีสอนเพื่อสร้างการเรียนรู้ได้อย่าง เดียวอีกต่อไป เพราะองค์ความรู้มีอยู่ ทั่วไป สามารถหาได้จากโลกออนไลน์ จะสอนนักดนตรีให้มีความสามารถ

คงไม่สามารถทำได้จากแค่ความรู้ เปลือกนอกหรือสอนตามตำราอีก ต่อไป ผู้ที่เป็นอาจารย์ต้องมีความ สามารถ มีประสบการณ์ในการทำ เรื่องดังกล่าวด้วยเช่นกัน ถ้าจะสอน นักศึกษาให้เข้าแข่งขัน และชนะการ แข่งขัน จะทำได้อย่างไรถ้าอาจารย์ ไม่มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมการ แข่งขันหรือตัดสินการแข่งขันเลย คงไม่มีทางที่จะเข้าใจความเครียด ที่เกิดขึ้นจากการแข่งขันหรือความ เหน็ดเหนื่อยจากการเตรียมตัวเพื่อ เข้าแข่งขันได้อย่างแน่นอน อนาคต การศึกษาของไทย มหาวิทยาลัยควร เป็นผู้ที่จะหยิบยื่นประสบการณ์ต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมให้นักศึกษามีความ เชี่ยวชาญในการประกอบอาชีพ สร้าง สังคมให้มีการพัฒนาก้าวไปข้างหน้า และดูแลความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม ได้ ถ้าสถาบันการศึกษาไม่สามารถ ทำได้เช่นนั้น ก็จะไม่สามารถตอบ เหตุผลของการเข้ารับการศึกษาใน สถานศึกษาได้อีกต่อไป เนื่องจาก ความต้องการของนักศึกษาไม่ใช่ เพื่อให้ได้มาแค่องค์ความรู้เท่านั้น

แต่ต้องการได้ประสบการณ์ตรงที่ สถานศึกษาสามารถจัดการให้ได้ ด้วยเช่นกัน ประสบการณ์ที่จะได้ ร่วมงานกับผู้คนมืออาชีพ คนระดับ นานาชาติ ปรับเปลี่ยนการเรียนรู้ให้ เป็นการฝึกฝนสร้างทักษะและความ สามารถ ถ้าขาดซึ่งประสบการณ์ เรา คงไม่สามารถผลิตนักศึกษาที่มีความ พร้อมที่จะออกไปพัฒนาสังคมได้เมื่อ สำเร็จการศึกษา เพราะนักศึกษาคง ต้องออกไปหาประสบการณ์เพิ่มเติม จากองค์ความรู้ที่มี เพื่อให้สามารถ ประกอบอาชีพได้จริง ทั้งหมดที่ กล่าวมาคงเห็นได้ว่าประสบการณ์ มีความสำคัญกับชีวิตในยุคปัจจุบัน มาก ทุกอย่างที่เกิดขึ้นในชีวิตเป็น ส่วนหนึ่งของประสบการณ์ และ ประสบการณ์เหล่านั้นจะช่วยให้เรา สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมั่นคงและ รับกับการเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วใน โลกปัจจุบันได้

สนทนากับ Carl St. Clair

เรื่อง:

ธนพล เศตะพราหมณ์ (Thanapol Setabrahmana)
หัวหน้าสาขาวิชาการอำนวยการวง
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

เมื่อเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมา วงดุริยางค์
เฟลซาร์โมนิกแห่งประเทศไทย ได้มีโอกาส
ต้อนรับและร่วมงานกับ Carl St. Clair
วาทยากรรุ่นครู ผู้มากฝีมือและประสบการณ์
Clair ได้รับเสียงตอบรับอันดีจากทั้งนักดนตรี
และผู้ชมว่า เทคนิคการซ้อมและการอำนวยการ
เพลงของเขานั้น ทำให้บทเพลงที่แสดงใน
รายการมีพลังและสะกดจิตคนดูได้อย่างอยู่
หมัด ทั้งบทเพลง Illuminating Journey ของ
ดร.ณรงค์ ปรารงค์เจริญ Symphony No. 8
in B minor, D. 759 (“Unfinished”) ของ
Franz Schubert (ฟรันทซ์ ชูเบิร์ท) และ
Symphony No. 10 in E minor, Op. 93 ของ
Dmitry Shostakovich (ดมิตรี ชอสตาโกวิช)
เราจึงใช้โอกาสช่วงก่อนการแสดงของวันเสาร์
ที่ ๒๐ กรกฎาคม (หลังจากที่วงแสดงไปแล้ว
หนึ่งรอบในวันศุกร์) เพื่อพูดคุยเล็กๆ น้อยๆ
กับวาทยากรรับเชิญ

Cover Story

เรื่อง: ธนพล เศตะ
พราหมณ์
หัวหน้าสาขาวิชาการอำนวยการวง
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล

ในการช้อปปิ้งกับ Thailand Phil ครั้งนี้ คุณได้รับเสียงตอบรับจากนักดนตรีดีมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมุมมองความเป็น “ครู” ของคุณ ที่สามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ให้เข้าใจง่าย การ “สอน” เทคนิคและวิธีคิดต่างๆ ให้วงสามารถผลิตเสียงที่ดีและบรรเลงออกมาได้ดีขึ้นอย่างรวดเร็วและน่าอัศจรรย์ เราเรียกได้ว่านี่เป็นบุคลิกและเทคนิคการสอนในแบบของคุณเลยใช่ไหม

Carl St. Clair: ผมก็เป็นตัวของผมเองอย่างนี้แหละ ไม่ว่าจะไปช้อปปิ้งวงไหนก็ตาม แต่ก็มีปัจจัยบางสิ่งบางประการต่างกันออกไปบ้าง อย่างที่ Pacific Symphony ที่เราเล่น Symphony No. 10 ของชอสตาโกวิชกันไปหลายรอบแล้ว ผมก็จะซ้อมด้วยกระบวนการแบบอื่นบ้าง หลายครั้งตัวแปรมันอยู่ที่เรื่องของประสบการณ์ที่วงนั้นๆ มีกับเพลงหนึ่งๆ

ส่วนเรื่องของการสอนนี้ ผมก็คุยกับคอนเสิร์ตมาสเตอร์ของวงที่ฟิโอนะ ว่าผมไม่ได้ตั้งใจจะทำตัวเป็นครูสอนเครื่องสาย แต่ว่าในวงก็มีนักเรียนที่ประสบการณ์ระดับกลางนั่งประกบข้างอยู่กับนักเรียนประสบการณ์สูง และนักเรียนรุ่นเล็กก็ต้องการคำแนะนำ ซึ่งผมก็ตั้งใจที่พวกเขาไม่ตะขิดตะขวงใจเรื่องนี้และภูมิใจที่พวกเขาเล่นได้ดีขึ้น

บนเวทีลีลาการแห่งนี้มีประเด็นอย่างหนึ่งที่นักดนตรีและคอนดักเตอร์ต้องประสบพบเจอบ่อยครั้ง คือ ความใหญ่โตของพื้นที่เวที ที่ในบางสถานการณ์ คนแถวหน้ากับแถวหลังวงได้ยินเสียงเดียวกันไม่พร้อมกัน คอนดักเตอร์ส่วนมากแก้ปัญหาโดยการให้นักดนตรีบางครึ่งปิดหูตัวเองแล้วมองไม้บาคองของคอนดักเตอร์ แต่คุณเลือกที่จะพยายามเน้นให้พวกเขา “ฟัง”

กันมากกว่า แล้วมันก็แก้ปัญหาได้อย่างน่าแปลกใจ

Carl St. Clair: คุณต้องการวงออร์เคสตราที่ทั้ง “ดู” แล้วก็ “ฟัง” ในขณะเดียวกัน ลองนึกภาพ มีคน ๘๐ คนอยู่หน้าคุณ มองท่วงท่าที่ขยับฉับไวของคุณจากมุมต่างๆ ของเวที นั่งไกลบ้าง ใกล้บ้าง ซ้าย ขวา หน้า เบื้อง จากมุมต่างๆ เหล่านี้มันกลายเป็น “ประสบการณ์” คนละแบบเลยนะ การดูอย่างเดียวก้อาจเกิดปัญหาได้ ซึ่งการฟังกันสำหรับนักดนตรีแล้วมันสำคัญมาก

ดังนั้น แต่ละวันผ่านไปเรื่อยๆ ผมจึงเริ่มดึงตัวเองออกมาจากวงให้เขาเล่นสิ่งที่ซ้อมมาแล้ว ด้วยตัวเองได้ และพอซ้อมเรื่อยๆ ก็กลายเป็นพวกเขามีส่วนร่วมกันเองมากขึ้นเรื่อยๆ ผมมีส่วนร่วมน้อยลงเรื่อยๆ และสิ่งนี้เองที่ช่วยสร้างสำนึกของออร์เคสตราว่า เป็น “พวกเขา” นี่เองที่ เป็นผู้สร้างเสียง ซึ่งจะช่วย

สร้างความมั่นใจและความแข็งแรง ให้แก่วงดนตรี และผมว่ามันก็ แสดงออกมาในคอนเสิร์ตเมื่อวาน นี้ (๑๙ กรกฎาคม)

น่าที่มากที่คุณคอนดักต์ Symphony No. 10 ของชอสตาโกวิช จากความจำ (conduct from memory) นี่เป็นวิธีการปกติของคุณเลยใช่ไหม และมันเป็นจุดยืนของคุณด้วยหรือไม่ว่า คุณจะต้อง รู้จักเพลงทุกเพลงที่หัดดีมาจนถึง ขั้นต้องจำได้

Carl St. Clair: จะว่าปกติ ก็ได้เลยนะ แต่ก็ไม่เชิงว่า “from memory” แต่เป็น “by heart” มากกว่า ฟังดูเหมือนเล่นคำ แต่มัน แตกต่างกัน ระหว่างใช้ความจำ กับ ใช้หัวใจ อารมณ์ ฯลฯ ต้องเป็นส่วน ผสมกันระหว่างความคิดกับจิตใจ

ส่วนการเรียนรู้เพลงนั้น มันไม่มี จุดสิ้นสุดหรอก คุณเรียนรู้อะไรเกี่ยวกับงานชิ้นนั้นๆ ได้มากขึ้นเสมอ แต่

ในความเป็นจริงคือ ไม่ว่าจะรู้ได้เท่า ไหน ก็ถึงเวลาที่คุณต้องลุกขึ้นมา คอนดักต์มัน

บางเพลงผมใช้สกอร์ บางเพลง ผมไม่ใช้ แต่การที่ผมใช้สกอร์นั้น ก็ ไม่ได้หมายถึงว่าผมรู้จักเพลงไม่ดีพอ หรือไม่เคยพบเพลงนะ บางเพลง ผมนานๆ คอนดักต์ที บางเพลงผม เลือกที่จะเก็บเอาไว้ในตัว ในคลังเพลง ถาวรของผม มีคอนดักเตอร์บางคน ที่เลือกว่าจะต้องมีสกอร์ไว้ข้างกาย เสมอ บางคนเลือกที่จะไม่ใช้สกอร์ แต่ผมไม่อยากจะแบ่งค่ายอะไรแบบ นั้นนะ ผมไม่ได้จำสกอร์เพราะอยาก โชว์ออฟ แต่เป็นเพราะว่ามันทำให้ ผมรู้สึกอิสระเวลาคอนดักต์มากกว่า

มีคำแนะนำสำหรับคอนดักเตอร์ รุ่นเยาว์ที่กำลังฝึกวิชาใหม่ครับ เช่น วิธีการศึกษาสกอร์

Carl St. Clair: สิ่งสำคัญคือ ต้องค้นพบให้เจอว่า วิธีเรียนรู้ที่ดีที่สุดสำหรับคุณคืออะไร คนแต่ละ

คนมีวิธีการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน ผม ใช้ชีวิตอยู่กับกระบวนการศึกษาเพลง มาเกือบครึ่งทศวรรษ ผมก็พัฒนา วิธีการส่วนตัวที่เหมาะสมกับระบบ คิดและความสามารถในการเรียนรู้ ของตัวเอง บางคนจำเป็นภาพ บางคนวิเคราะห์โครงสร้าง บางคนเล่น สกอร์บนเปียโนได้ บางคนเล่นบน เปียโนไม่ได้ บางคนฟังแผ่นเสียงเอา บางคนแอนตี้การฟังแผ่น และอื่นๆ มากมาย ทุกคนมีวิธีการของตัวเอง

ส่วนตัวผมใช้วิธีศึกษาที่ละห้อง เพลง ศึกษาและรวมมันเป็น “หนึ่ง อย่าง” เช่น ศึกษาห้องที่ ๒ ต่อ แล้ว จับมันมาเชื่อมกับห้องแรก ผมก็ได้ เรียนรู้สองห้องแรกของเพลง นั่นก็ คือ “หนึ่งอย่าง” ผมหัดได้ประโยค เพลง ๘ ห้องแรก ก็เอามารวม นับกันเป็นหนึ่งอย่าง ไม่ได้คิดเป็น อะไรเล็กๆ น้อยๆ กระจัดกระจาย ผมอธิบายอย่างนี้พอรู้เรื่องใช่ไหม?

แล้วตอนเริ่มหัดเพลงแรกๆ ผม จะค่อยๆ เป็น ค่อยๆ ไป ซ้ำมากๆ

แล้วพอรู้เพลงมากขึ้นแล้ว ผมจะ fast forward ในใจ เวลาฝึกเพลง ครั้งต่อไป นี่ก็เป็นเทคนิคเล็กๆ น้อยๆ ของผม เช่น พอฝึกครั้ง ก่อนแสดง ซอสตาโกวิช ผมก็นึกเพลงความยาว หนึ่งชั่วโมงเล่นในใจตัวเองทั้งเพลง ภายใน ๓ นาที เป็นการทบทวนเพลง อะไรแบบนี้ เป็นต้น

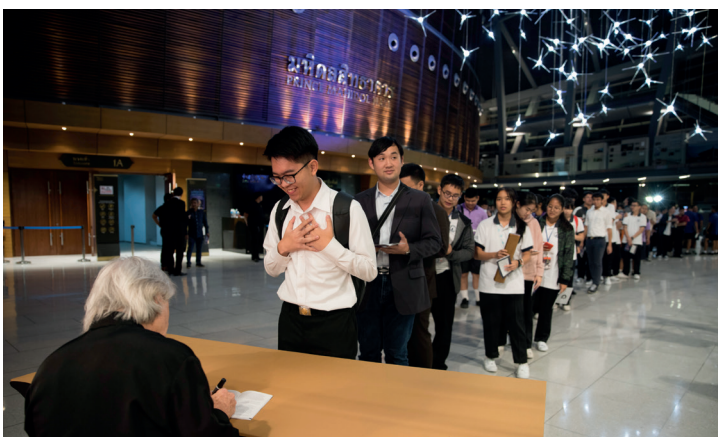
แล้วเวลาผมศึกษาสกออร์นี่ผมจะไม่ “ตีความ” เพลงนะ กระบวนการ ตีความเพลง (Interpretation) นี้ เป็นอีกเรื่องเลย และผมจะไม่ตีความ

เพลงขณะนั่งอ่านสกออร์เพลง แต่มัน คือการนั่งอ่านจดหมาย อ่านบันทึก อ่านประวัติศาสตร์ ชีวิตนักประพันธ์ ช่วงนั้นเป็นอย่างไรมาก่อนเขียนเพลง ศึกษาแรงบันดาลใจ เวลาคอนดักต์ เพลง ผมพยายามที่จะนำแรงบันดาลใจทำให้ที่ซอสตาโกวิชเขียนโน้ตเหล่านั้นออกมาพื้น มานำเสนอ มันต้องมีอะไรสักอย่างสิ ที่ทำให้เขานึก จึง เริ่มเพลงด้วยเครื่องสายเสียงต่ำ แล้ว ตามด้วยความเปียโน แล้วตามด้วย ทำนอง ฯลฯ

สำหรับคุณแล้ว หน้าที่ของ คอนดักเตอร์คืออะไรครับ

Carl St. Clair: คือการควบคุม บรรยากาศของสถานที่นั้น สร้าง สภาพแวดล้อมที่อำนวย ให้บทเพลง เพลงหนึ่งมีชีวิตและเปิดฉายออกมา ได้ดีที่สุดใน ให้เพลงถูกแสดงออกมาได้ อย่างเหมาะสมที่สุด

การควบคุมบรรยากาศเวทีแสดง เพื่อให้นักดนตรีสามารถบรรเลงได้ อย่างเต็มที่ที่สำคัญ ทั้งนี้ทั้งนั้น ขึ้นอยู่กับความจริงใจของคุณด้วย และคุณ ต้องทำให้นักดนตรีเห็นความจริงใจ นั้น ทำให้นักดนตรีเชื่อว่าคุณคุณทำ เพื่อดนตรีจริงๆ สร้างดนตรีร่วมกัน กับพวกเขา เพื่อพวกเขา ให้กำลังใจ ผลักดัน และอุ้มชูให้เขาบรรเลงได้ อย่างเต็มพลังที่สุด ไม่ใช่เพื่อตัว คุณเอง สรุปแล้ว คุณต้องมี ๔ สิ่ง คือ ต้องทำงานให้หนัก ต้องจริงจัง ต้องรู้สึกขอบคุณ และต้องถ่อมตัว

ดนตรีกับความคิดทาง พระพุทธศาสนา

เรื่อง:
วิศิษฎ์ จิตรรังสรรค์ (Wisit Chitrangsan)
อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล

หลักการของพุทธศาสนา

พุทธศาสนาเป็นหลักคำสอนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้เป็นบรมศาสดาได้เผยแผ่แก่ชาวโลก โดยมีหลักการสำคัญคือ ให้นุชนุษย์ได้เรียนรู้ความจริงตามที่เป็นอย่างจริง เพื่อให้สามารถฝึกฝนตนเองให้พ้นจากความทุกข์ได้อย่างสิ้นเชิง โดยมีความเชื่อว่า สภาวะธรรมทั้งหลายที่ปรากฏอยู่ในสากลจักรวาล เป็นสภาวะที่ผูกพันโยงกันจนยุ่งเหยิง เรียกว่า “สังขาร” และเมื่อนุชนุษย์ได้เรียนรู้และฝึกฝนตนเองจนเข้าใจโลกตามความเป็นจริง ก็สามารถสลัดให้หลุดพ้นจากสภาวะที่ยุ่งเหยิง เข้าถึงสภาวะ

ที่ไม่ยุ่งเหยิงเรียกว่า “อสังขาร” หรือ “นิพพาน” ผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ ก็จะเป็นผู้พิจารณาตัวเองว่าศึกษาความจริงให้รู้แจ้งตามความเป็นจริง โดยมีคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเครื่องนำทาง มีหลักการสำคัญคือการเรียน หรือการศึกษา หรือสิกขา หลักการเบื้องต้นให้สามารถทำตามกันได้มี ๓ หลัก คือ การมีวินัยรักษาความพร้อมสภาพร่างกาย ไม่ให้เกิดการเบียดเบียนสร้างความเดือดร้อนต่อตนเองและผู้อื่น (ศีล) การฝึกให้จิตสงบ มีความพร้อมที่จะรับรู้เรื่องราวต่างๆ ไม่ว่าจะอกว่ก (สมาธิ) จากนั้นจึงศึกษาหาความรู้

ความเข้าใจในหลักธรรมคำสอนต่างๆ ให้เกิดขึ้น เจริญขึ้นภายในตน (ปัญญา)

พระพุทธเจ้าได้แสดงกรอบความคิด (Conceptual framework) ที่อธิบายหลักการของคำสอนโดยรวมทั้งหมดไว้ เรียกว่า “อริยสัจจสี่” ประกอบด้วย ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค อธิบายได้ว่า ให้ผู้ที่ทำตามคำสอนได้พ้นจากภาวะที่เป็นปัญหา (ทุกข์) โดยคำสอนได้ชี้ถึงต้นเหตุแห่งปัญหา (สมุทัย) รวมทั้งได้แสดงภาวะที่หมดปัญหา (นิโรธ) โดยขั้นตอนและแนวทางที่จะทำให้เกิดภาวะที่หมดปัญหา (มรรค) อย่าง

มีขั้นมีตอน มีเหตุมีผลชัดเจน เป็นระเบียบวิธีปฏิบัติที่สามารถทำได้ เป็นสามัญกรรรม

เสียงเป็นรูป สุนทรียภาพเป็นนาม

สภาวะธรรมทั้งหลายสามารถแบ่งออกได้เป็นสองพวกใหญ่ๆ นั่นคือ “รูป” กับ “นาม”

- รูป เป็นสภาวะธรรมที่ไม่มีสภาพรู้ (Non-perceptive object)

- นาม เป็นสภาวะธรรมที่เป็นสภาพรู้ (Perceptive object)

สัตว์โลกที่เรียกว่ามนุษย์ เกิดขึ้นมาเมื่อองค์ประกอบเข้าเป็นตัวตนด้วย ๕ องค์ประกอบใหญ่ๆ (ขันธห้า) มีร่างกายอวัยวะต่างๆ ๑ กอง (รูปขันธ) มีความรู้สึกสุขทุกข์ ๑ กอง (เวทนาขันธ) มีความจำที่ทำให้การรับรู้เชื่อมต่อกัน ๑ กอง (สัญญาขันธ) มีสภาพปรุงแต่งจิต ๑ กอง (สังขารขันธ) และมีจิตใจรับรู้เรื่องราวต่างๆ อีก ๑ กอง (วิญญาณขันธ) ทั้งห้ากองนี้ มีร่างกายเท่านั้นที่เป็นรูปธรรม ที่เหลืออีกสี่กอง เป็นสภาพรู้ที่เรียกว่านามธรรม

มนุษย์สื่อสารกับโลกด้วยตัวเชื่อม (Interface) ๖ ทาง คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ ส่วนโลกก็มีตัวเชื่อมกับมนุษย์ด้วย ๖ ทางเช่นเดียวกัน คือ รูป เสียง กลิ่น รส สัมผัส และสิ่งที่รู้ได้เฉพาะทางใจ เสียงจึงเป็นสิ่งภายนอกที่เข้าเชื่อมต่อกับหู ส่วนหูก็ต้องมีประสาทรับรู้อยู่ด้วย จึงจะสามารถรับเสียงจากภายนอก ส่งต่อเข้าสู่ใจ ที่จะเป็นตัวกลั่นกรองอีกทีหนึ่งว่า ชอบหรือไม่ชอบ ถ้าใจบอกว่าชอบ ก็จะเกิดสภาพปรุงแต่ง ที่เกิดเป็นเจตนายึดติด อยากได้ยินเสียงนั้นอีก (ภวตัณหา) แต่หากใจพิจารณาแล้วว่า ไม่ชอบ ก็จะมีปฏิกิริยาไปในทางตรงข้าม คือเกิดเจตนาอยากจะทำอะไร หรือไม่

อยากฟังอีก (วิภวตัณหา)

สุนทรียภาพเป็นความซาบซึ้งใจที่มีต่อความงาม อาจเป็นความงามตามธรรมชาติหรือความงามที่เกิดจากการสร้างสรรค์ของมนุษย์ก็ได้ สำหรับเสียงดนตรี ความซาบซึ้งเกิดในจิต เป็นเครื่องปรุงแต่งของจิต ความซาบซึ้งนี้เป็นสภาวะธรรมที่สัมผัสได้ทางจิตเท่านั้น (ธรรมารมณ์) หลังจากเกิดความชอบใจในเสียงที่ได้ยิน แล้วจิตใจก็จะปรุงแต่งต่อไป ด้วยประสบการณ์ที่เคยผ่านมา อาจสร้างมโนภาพขึ้นภายในใจเพิ่มเติมขึ้นมาได้อีก ความทุกข์ความสุขที่เกิดขึ้น ก็จะกลายเป็นความทรงจำที่เก็บไว้ สามารถระลึกได้ภายหลังโดยไม่ต้องมีเสียงดนตรี หรือหากได้ฟังภายหลังก็จะจำความรู้สึกที่เก็บไว้ นั้นได้ อาจจำจนฝังใจก็ได้

ดนตรี

ดนตรีเป็นศิลปะที่สร้างสรรค์ขึ้นโดยมนุษย์ ให้มีความหมายและวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายๆ อย่าง อย่างมีเจตนาความตั้งใจทำขึ้น เมื่อนักร้องร้องเพลง หรือนักดนตรีบรรเลงดนตรีนั้น จะมีองค์ประกอบสำคัญที่เข้าไปอยู่ในเสียงดนตรี ๒ อย่าง คือ เสียงและความเจียบ ที่ร้อยเรียงเข้าไว้ในช่องว่างแห่งเวลา สามารถสัมผัสได้ด้วยโสติดประสาทที่เป็นทวารรับรู้ทางกาย นอกจากนั้น ยังมีสิ่งแฝงเร้นที่สัมผัสไม่ได้ทางกายแต่สามารถรู้ได้ด้วยจิต ได้แก่ เจตนา ความตั้งใจตั้งแต่ขั้นการประดิษฐ์บทดนตรีนั้นขึ้น รวมเข้ากับความหมายต่างๆ ที่มีมนุษย์จงใจใส่เข้าไป เพื่อเป็นใจความหรือเนื้อความ (รส - Essence) ของดนตรีนั้น เป็นเรื่องราวที่ต้องการสื่อออกไปให้กับผู้สัมผัสดนตรีนั้น เรื่องราวต่างๆ ที่ผู้ประดิษฐ์ดนตรีนั้นย่อม

จงใจสมมติว่าผู้ฟังจะสามารถเข้าใจได้ เมื่อได้พิจารณาด้วยจิตของตนนั้นแล้ว

ดนตรีจึงได้เกิดขึ้น ทำหน้าที่ให้กับมนุษย์ตามเจตนาของผู้สร้างที่มีประสบการณ์และความเข้าใจต่อโลกแตกต่างกันไป ความหมายที่ทำให้ดนตรีทำหน้าที่ของมัน จึงเป็นแก่นสาระแห่งเสียงดนตรีที่เกิดขึ้น สาระนี้เป็นสภาวะธรรมที่ต้องรับรู้ด้วยใจเท่านั้น (ธรรมารมณ์) การเรียนรู้และเข้าใจสาระนี้ ต้องใช้ประสบการณ์รวมเข้ากับศักยภาพในการทำ ความเข้าใจของคนผู้นั้นจะรับเสียงดนตรีเข้าไปปะติดความให้แก่ตนเอง

ความเป็นรูปธรรมของดนตรีนั้น สามารถถ่ายทอดส่งต่อหรือเรียนรู้กันได้ หากไม่ต้องการรวมเข้ากับ ความหมายอันเป็นสาระที่เป็นธรรมารมณ์ มนุษย์สามารถเรียนรู้ที่จะสร้างเสียงต่างๆ ขึ้นได้ ด้วยวิธีการต่างๆ ตั้งแต่การฝึกฝนทักษะ การฟังเสียงสูงๆ ต่ำๆ เสียงสั้น ยาว เบา แรง เร็ว ช้า เหล่านี้ไปจนถึงการเรียนรู้ที่จะเป็นผู้เล่นดนตรี ซึ่งก็ต้องมีการฝึกฝนทักษะในการใช้ร่างกาย อวัยวะต่างๆ ให้เกิดความชำนาญ จนสามารถสร้างเสียงที่สูงต่ำ ดัง เบา ช้า เร็ว เหล่านี้ออกมาได้อย่างถูกต้อง

นักดนตรีและผู้ศึกษาทางดนตรี จึงเป็นผู้ที่ต้องเรียนรู้ ฝึกปฏิบัติ และทำความเข้าใจต่อดนตรีในองค์รวม ทั้งรูปธรรมและนามธรรม

ดิน น้ำ au lw

ตามที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า ตามคติทางพุทธ คำว่า รูปธรรม หมายถึง สภาวะธรรมที่ไม่ใช่สภาพรู้ ตรงข้ามกับคำว่า นามธรรม หมายถึง สภาวะธรรมที่เป็นสภาพรู้ หรือตัวรู้ ได้แก่ จิตและคุณสมบัติที่อยู่

ดังนั้น จึงมีความหมายต่างจากคำว่า นามธรรม ในภาษาไทย ที่แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า Abstract ดังนั้น เมื่อนำมาพิจารณาในเรื่องของดนตรี เสียงดนตรีในคติดุทจึงถือว่าเป็นรูปธรรม ที่มีการอธิบายไว้ว่า รูปธรรมจะประกอบด้วย ดิน น้ำ ลม ไฟ อันมีชื่อเรียกกลุ่มองค์ประกอบทั้งสี่นี้ว่า มหาภูตรูปสี่ เมื่อแยกพิจารณาตามองค์ประกอบทั้งสี่นี้แล้ว สามารถอธิบายได้ดังนี้

ดิน ในเสียงดนตรี หมายถึง ตัวเสียงที่ปรากฏเป็นรูปร่างชัดเจน สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทหู จึงเป็นเหมือนเป็นวัตถุที่จับต้องได้ เป็นสื่อหลักที่ทำหน้าที่แบกรับองค์ประกอบอื่นๆ มากับธาตุดินนี้

น้ำ เป็นลักษณะที่เอิบอาบ ทำหน้าที่เชื่อมต่อกัน ยึดโยงส่วนต่างๆ เข้าไว้เป็นส่วนเดียวกัน

ลม คือ ความเคลื่อนไหว เป็นลักษณะที่เสียงเคลื่อนไหวหรือหยุดนิ่ง ไฟ คือ ความร้อน หรือตีความได้เป็นพลังของเสียงที่เกิดขึ้น

เสียงดนตรีในส่วนที่เป็นรูปธรรม จึงสามารถพิจารณาตามธาตุสี่ข้างต้น ทำหน้าที่บรรจุก่อนหน้าเป็นแก่นสารที่เป็นนามธรรม ซึ่งไม่ได้ถือเป็นสภาพรู้ตามคติดุท แต่เป็น

สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นในจิต (Image) หลังจากที่ได้ยินเสียงดนตรีนั้นแล้วเกิดอารมณ์ต่างๆ กันขึ้น ตามประสบการณ์และการพิจารณาของผู้รับฟังนั้น อารมณ์ที่เกิดขึ้น อาจเป็นได้ทั้งความสุข เศร้า ครึกครื้น หรือหม่นหมอง แล้วแต่การตีความของแต่ละบุคคล สิ่งที่จะนำมาศึกษาในขั้นนี้ จึงเป็นการศึกษาความตั้งใจ เจตนา ภูมิหลัง ภูมิรู้ ของผู้เขียนเพลง และหากเป็นนักดนตรี ก็ย่อมจะต้องทำความเข้าใจในตัวเอง พิจารณาอารมณ์ที่เกิดขึ้นในการเล่นดนตรี พยายามสื่อความหมายของผู้แต่งตามความเข้าใจของตนเองนำไปสู่ผู้ฟัง ในขณะที่บรรเลงอยู่ ผู้เล่นจึงต้องมีความจดจ่อต่อร่างกาย มีวินัยที่เคร่งครัดในการควบคุมร่างกาย อวัยวะของตนให้สร้างเสียงดนตรีไปตามความหมายที่ตนเองเข้าใจ มีใจที่แน่วแน่เป็นหนึ่งเดียวในบทเพลงที่กำลังบรรเลง ปลดปล่อยจิตของตนเองให้เลื่อนไหลเกาะเกี่ยวไปกับความหมายที่เกิดขึ้นในเสียงเพลง

ความเป็นนักดนตรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะบรรเลง จึงเปรียบได้กับการปฏิบัติธรรมทางพุทธศาสนา กล่าวคือ การรักษาศีล หรือเรียกว่า ศิลสิกขา คือการควบคุมร่างกายให้

มีความสมดุล เป็นปรกติที่พร้อมที่จะเรียนรู้หรือทำงาน ส่วนการฝึกสมาธิเพื่อให้จิตมีความสงบ แน่วแน่ เรียกว่า จิตสิกขา คือการทำให้จิตมีความพร้อมที่จะพิจารณาในเรื่องต่างๆ ได้ถูกต้อง อีกเรื่องหนึ่งคือการพิจารณาเรื่องราวต่างๆ ให้เกิดความรู้ที่เรียกว่า ปัญญา นั้น เรียกว่า ปัญญาสิกขา

เมื่อได้นำหลักการและแนวทางการปฏิบัติตนทางพุทธศาสนา มาเทียบเคียงปรับใช้กับการฝึกฝนทางดนตรี จะสามารถมองเห็นคุณค่าที่สำคัญของดนตรี มองเห็นคุณประโยชน์และความเข้าใจต่อการดำเนินชีวิต พุทธศาสนายังสามารถอธิบายความหมายของความเป็นดนตรี องค์ประกอบต่างๆ ของดนตรี ความเกี่ยวข้องกับการศึกษาทางด้านดนตรี รวมทั้งสามารถพิจารณานำดนตรีเป็นเครื่องมือในการทำความเข้าใจต่อการศึกษาศาสนาต่อไปได้เป็นอย่างดี

อ้างอิง

- กำจร สุนพงษ์ศรี. (๒๕๕๔). *สุนทรียศาสตร์: หลักปรัชญาศิลปะ ทฤษฎีทัศนศิลป์ ศิลปวิจารณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์. (๒๕๕๒). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (๒๕๓๔). *พระไตรปิฎกฉบับประชาชน รวมเล่มเดียวจบ (พิมพ์ครั้งที่ ๑๖)*. กรุงเทพฯ: สมาคมศิษย์เก่าพณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เกี่ยวกับผู้เขียน

วิศิษฐ์ จิตรรังสรรค์ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี วิชาเอกดนตรีศึกษา และอาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล